

Araling Panlipunan

Unang Markahan

KONTEMPORARYONG ISYU AT HAMONG PANGKAPALIGIRAN

Kagawaran ng Edukasyon • Republika ng Pilipina

Aralin **5.1**

Paghahandang Nararapat Gawin sa Harap ng Panganib na Dulot ng mga Suliraning Pangkapaligiran

Alamin

Ano-anong mga bagay kaya ang kailangan mong pag-aralan? Ang sagot ay malalaman mo sa mga sumusunod na pahina. May mga gawain din na inilaan na makatulong sa iyo upang lubos na maunawaan ang mga ito. Saklaw sa araling ito, ang Hakbang na dapat isagawa sa panahon ng kalamidad. Pagkatapos nito, inaasahang ikaw ay maging mulat sa hakbang na dapat gawin sa ano mang kalamidad o sakuna.

Bago magsiimula ang ating aralin! Inaanyayahan ko kayo na sagutin muna ang ating paunang pasulit. Huwag kayang mag-alala... Ito ay susukat lamang kung gaano kalawak ang inyong kaalama

Subukin

Panuto: Basahing mabuti at unawain ang mga katanungan sa bawat aytem. Pillin at bilugan ang titik ng tamang sagot mula sa pagpipilian.

1. Alin sa mga ito ang itinataas kung inaasahang bubuhos ang 7.5mm hangang 15mm na ulan sa susunod na isang oras?
A. Yellow rainfall advisory
B. Orange rainfall advisory
C. Red rainfall advisory
D. Green rainfall advisory
2. Ang itinataas ng abiso sa mga lugar na iniasahang makakaranas ng 15mm hanggang 30mm na buhos ng ulan sa susunod na isang oras?
A. Red color-coded
B. Yellow color-coded

- C. Blue color-coded
 - D. Orange color-coded
3. Anong ahensiya mamumuno sa paghahanda at pagtugon sa mga kalamidad na mararanasan ng bansa?
 - A. Disaster risk mitigation
 - B. National Disaster Risk Reduction and Management Council
 - C. Department of Environment and Natural Resources
 - D. Department of Social Welfare and Development
 4. Ano ang dapat mong Gawain habang may bagyo?
 - A. Ihanda ang de-bateryang rad, flashlight, at ekstrang baterya, kandila at posporo o lighter
 - B. Kung maninirahan sa mababang lugar at peligroso sa baha, lumikas sa mataas na lugar
 - C. Isara nang husto ang mga pinto at bintana. Iligpit ang mga gamit na madaling matangay ng hangin
 - D. Ibalot sa plastic ang mga mahahalagang papeles
 5. Ano ang dapat gawin BAGO dumating ang bagyo?
 - A. Ihanda ang mga dadalhin sa paglikas
 - B. Putulin ang mga punongkahoy sa tabi ng bahay
 - C. Maglaba ng mga damit
 - D. Gumamit ng de-kuryenteng kagamita na nabaha
 6. Alin sa mga sumusunod ang mga dapat gawin BAGO ang pagbaha?
 - A. Gumawa ng bangka
 - B. Tawirin ang tubig-baha gamit ang sasakyan
 - C. Lumikas sa nakatalagang evacuation center kung kinakailangan
 - D. Isara ang mga pinto at bintana ng bahay para hindi makapasok ang tubig baha
 7. Ano ang kategorya ng pinakamalakas na bagyo?
 - A. Tropical Depression
 - B. Severe Tropical Depression
 - C. Typhoon
 - D. Super Typhoon
 8. Ano ang kahulugan ng RED Flood warning?
 - A. Hindi babaha
 - B. Maaaring bumaha, ngunit walang kailangan gawin
 - C. Maaaring bumaha sa ilang oras, kaya kailangang maghanda
 - D. Maaaring bumaha ano man oras, kaya kailangan ng lumikas.
 9. Anong ahensya ang inatasang magbigay ng mga babala tungkol sa baha, bagyo at pampublikong taya ng panahon?
 - A. Philippine Weather Bureau
 - B. Philippine Atmospheric, Geophysical and Astronomical Services Administration
 - C. Department of Science and Technology
 - D. Department of Environmental and Natural Resources
 10. Ano ang dapat gawin sa panahon ng bagyo?
 - A. Manatili sa isang mababang lugar tulad ng basement
 - B. Humanap at manatili sa mataas na lugar na hindi aabutin ng pagbaha

C. Lumabas ng bahay o gusali ano man ang taya ng panahon

D. Manatili sa loob ng bahay o gusali na malapit sa bint

Balikan

Bago mo umpisahan ang pagtukoy sa paghahahandang nararapat gawin sa harap ng panganib na dulot ng mgaa suliraning pangkapaligiran ay mainam na magbalik-tanaw ka muna sa mga konsepto na may kaugnayan sa ikalawang yugto CBDRRM.

Gawain 1. HALO- LETRA. Panuto: Tukuyin ang salitang hinihingi sa halo-halong letra. Isulat sa sagutang papel ang tamang sagot.

1. K R I S

ito ay tumutukoy sa inaasahang pinsala sa tao, ari-arian, at buhay dulot ng pagtama ng isang kalamidad

2. B N T U E L I A Y I L V R

– tumutukoy sa tao, lugar, at imprastruktura na may mataas na posibilidad na maapektuhan ng mga hazard. Ang pagiging vulnerable ay kadalasang naiimpluwensiyahan ng kalagayang heograpikal

3. I C E N E E S R I L

ay tumutukoy sa kakayahan ng pamayanan na harapin ang mga epekto na dulot ng kalamidad. Ang pagiging resilient ay maaaring istruktural, ibig sabihin ay isasaayos ang mga

4. L A R U T A N R D A H A Z

ito naman ay tumutukoy sa mga hazard na dulot ng kalikasan

5. S I D R E T S A

ito ay tumutukoy sa mga pangyayari na nagdudulot ng panganib at pinsala sa tao, kapaligiran, at mga gawaing pang-ekonomiya

Tuklasin

Alam kong handa ka nang tuklasin ang mga karunungan na iyong matututuhan sa araling ito. Ang gawaing inilaan ay makatutulong sa iyo upang maiugnay mo ang nararapat gawin sa harap ng panganib na dulot ng mgaa suliraning pangkapaligiran

Panuto: Suriin ang larawan na may kaugnayan sa dapat gawin sa panahon ng sakuna, pagkatapos ay sagutin ang pamprosesong tanong.

https://www.google.com/imgres?imgurl=https%3A%2F%2Fupload.wikimedia.org%2Fwikipedia%2Fcommons%2Ffe%2Fef%2FFlooding_from_Typhoon_Ondoy_%2528Ketsana%2529%252C

Pamprosesong Tanong:

1. Ano ang mahihinuha mo sa larawang nakita?
2. Ano ang iyong pagtugon kung ikaw ang nakaranas nang ganitong sitwasyon?

Suriin

Paghahanda sa mga kalamidad

Hindi natin mapipigilan ang pagdating ng mga kalamidad, ngunit maaari tayong gumawa ng mga paraan upang mabawasan ang maaaring matinding epekto ng mga kalamidad sa ating buhay at ari-arian. May mga hakbang na maaari nating Gawain upang maiwasan o mabawasan ang maaaring pinsalang dulot ng mga kalamidad.

Upang maging handa ang mga mamamayan sa pagdating ng ulan, naglabas ng gabay ang PAGASA na naglalayong makatulong upang maibsan ang matindi at maaaring masamang epekto, lalong-lalo na sa pagdating ng malakas na bagyong may dalang malakas na ulan.

Ang flood alert

Yellow rainfall advisory ang itinatataas kung inaasahang bubuhos ang 7.5 mm hanggang 15mm na ulan.

Orange rainfall advisory naman ang ininatataas sa mga lugar na inaasahang makararanas ng 15mm hanggang 30mm na buhos ng ulan sa susunod na oras.

Red rainfall advisory itinatataas ng PAGASA kung ang inaasahang ang pagkilos at pagtugon ng mga pamayanan. Mapanganib na ang baha at dapat nang agarang lumikas ang mga residente tungo sa mas ligtas na lugar.

SAKUNA	BAGO	HABANG	MATAPOS
	<p>BAGYO</p> <ul style="list-style-type: none"> • maghanda ng mga pagkaing hindi nangangailangang lutuin. • Ilikas ang mga hayop sa ligtas na lugar. • Anihin ang mga pananim na maaari nang anihin. • Para sa mga mangingisda, ilikas ang mga bangka sa ligtas na lugar. • Kung ang inyong lugar ay bahain o malapit sa dagat, maghanda ng mga dapat dalhin kung kinakailangang lumikas (damit, mga pagakaing matagal masira, first aid kit, kandila/gasera o flashlight, radyong de baterya, lubid atbp.). <p>PAGHAHANDA PARA SA BAGYO</p> <p>Kung hindi pa rin nagbabago ang direksyon ng bagyo, nangangahulugan ito, na ang ating lugar ay nasa daan ng mala ng bagyo. Mapanganib ang kalagayang ito at nangangailangan ng kaukulang paghahanda. Narito ang mga paghahandang dapat gawin bago dumating ang bagyo, habang may bagyo, at pagkatapos ng bagyo.</p> <p>BAGO DUMATING ANG BAGYO:</p> <p>Bago pa man dumating ang bagyo at may panahon pa, mahalagang magsagawa ng nararapat na paghahanda:</p> <ul style="list-style-type: none"> • magimbak na pagkain at malinis na tubig. • maghanda ng mga ilawan at radyong de baterya. • makinig sa radyo o manood sa telebisyon tungkol sa weather updates. • suriin and bahay at kumpunihin ang mga mahihinang bahagi nito. 	<p>HABANG MAY BAGYO:</p> <ul style="list-style-type: none"> • manatili sa loob ng bahay. • makinig ng radyo o manood ng telebisyon upang malaman ang pinakabagong impormasyon ukol sa bagyo. • pakuluan ang inuming tubig ng dalawampung minuto o higit pa. Tipunin ito sa mga lalagyang may takip. • ingatan ang mga kandila o gaserang may sindi. • huwag lumusong sa tubig baha upang maiwasan ang mga sakit na dala nito o ang mga aksidenteng tulad ng pagakakuryente. • kung kinakailangang lumikas, sundin ang mga sumusunod: <ul style="list-style-type: none"> ➢ lumikas nang mahinahon ➢ isara ang mga bintana at ibaba ang main switch ng kuryente • ilagay sa mataas na lugar ang mga mahahalagang bagay gaya ng appliances, kama atbp. <ul style="list-style-type: none"> ➢ Iwasan ang daan patungo sa ilog. 	<p>PAGKATAPOS NG BAGYO:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kung napinsala ang bahay, iyaking matibay pa ito bago pumasok. • mag-ingat sa mga mapanganib na hayop gaya ng ahas na maaaring makapasok sa loob ng bahay. • iyaking wakang buhay na kable o outlet na nakatapat sa tubig. • ipasalam sa mga kinaukuluan kung may mga natumbang poste ng kuryente o mga napatid na kable. • itapon ang mga napung tubig sa mga gulong, lala, o pasu upang hindi pamahayan ng lamok. <p>Ang mga paghahandang ito ay ilan lamang sa mga bagay na maaari nating gawin sa pagpapalanda ng mga bagyo. Tulad ng paulit-ulit nating sinasabi, pinakamabis sa rin ang paghahanda. Palagi nating tandaan.</p>

BAHA

PAGHAHANDA SA BAHÀ

BAGO BUMAHA:

- alamin ang mga babala tungkol sa pagbaha at tiyaking alam ito ng buong pamilya. Makinig araw-araw sa ulat ng panahon.
- kung appektado sa paglaas ng tubig sanhi ng high tide, sikaping magkaroon ng kalendaryo tungkol sa "high tide" at low tide.
- Lagyan ng matibay na suporta ang haligi ng bahay.
- Mag-imbak ng malinis na tubig.
- Maglaan ng pagkaing delata o iyang hindi madaling mapanis, lalo na kung tag-ulan; magtabi ng flashlight, ekstrang baterya, posporo at kandila sa lugar na madaling hanapin kahit na madilim.
- Isayos ang mga kagamitan upang hindi abutin ng baha.
- Maglaan ng isang lugar na maaaring lipatan kung kinakailangang lisanin ang tahanan.

KUNG MAY BAHÀ:

- ibaba ang main switch ng kuryente. Kung kinakailangang lumikas, isara ang lahat ng mga pinto at bintana.
- kumain lamang ng mga pagkaing niluto ng mabuti. Takpan ang mga natirang pagkain.
- huwag maglaro o maligo sa tubig-baha upang maiwasan ang sakit na idulot nilo (alipunga, galis, leptospirosis) at mga aksidente tulad ng pagkakuryente, pagkahulog sa imburnal o pagkalunod.
- mag-ingat sa mga tulay o daang lubog sa tubig-baha.
- iwasan ang hindi kinakailangang pagbabasa at paglabas-labas ng bahay.

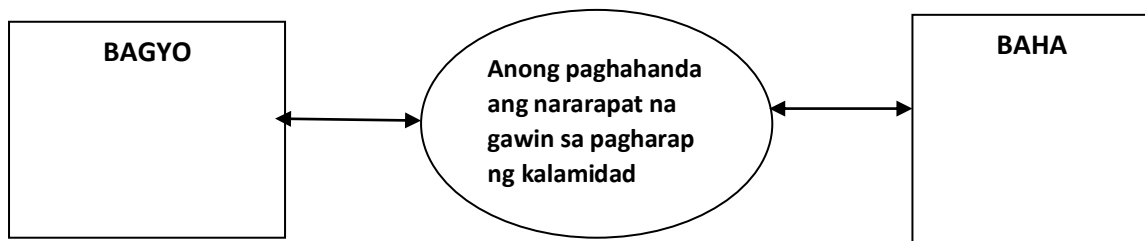
PAGKATAPOS NG BAHÀ:

- sa pagbalik sa mga tahanan, gumamit ng flashlight kung walang ilaw. Iwasan ang paggamit ng gasera o kandila dahil maaaring magdulot ito ng sunog.
- ipadigay-alam ang mga putol na kawad ng kuryente o telepono sa tamang ahensiya.
- huwag paandarin ang main switch ng kuryente o gamit na de-kuryente kung ito ay nabasa. Ipaliin ang mga ito sa isang electrician bago gamitin.

Pagyamanin

Sa puntong ito, ikaw ay inaatasan na punan ang *graphic organizer* sa mga nararapat na paghahanda sa pagharap ng kalamidad.

Isaisip

Panuto: Tapusin ang pangungusap sa ibaba.

Para sa akin ang pagiging handa sa panahon ng kalamidad ay _____

Isang uri ng paghahanda sa kalamidad ang _____

Isagawa

Sa bahaging ito, ikaw ay susulat ng isang repleksyon, tungkol sa kahalagahan ng pagiging handa sa pagharap ng kalamidad tulad ng bagyo at baha.

PAMANTAYAN SA PAGSUSULAT NG REPLEKSYONG PAPEL

MGA KRAYTERA	10	8	6	4
Organisasyon (10 pts)	Mahusay ang pagkasunod-sunod ng ideya sa kabuuan ng talata, mabisa mag panimula at malakas ang kongklusyon batay sa ebidensya.	Maayos ang pagkasunod-sunod ng ideya sa talata, may angkop na simula at kongklusyon	May lohikal na organisasyon ngunit hindi masyadong mabisa ang panimula at kongklusyon	Hindi maayos ang organisasyon at walang panimula at kongklusyon
Lalim ng Repleksyon (10pts)	Napakalalim na makikita ang pag-uugnay ng dating kaalaman at karanasan sa bagong kaalaman	Malalim na makikita ang dati at bagong kaalaman.	Mababaw at hindi gaanong makikita ang paguugnayan ng dating bagong kaalaman	Napakababaw at walang pag-uugnay ang dati at bagong kaalaman
Paggamit ng Wika at Mekaniks (10pts)	Napakahusay ang paggamit ng wika, walang mali sa grammar, baybay, at gamit ng bantas, may mayamang bokabularyo	Mahusay dahil kakaunti lamang ang mali sa grammar, baybay at gamit ng bantas	Maraming mali sa grammar at baybay ganundin sa paggamit ng bantas	Kailangang baguhin dahil halos lahat ng pangungusap ay may mali sa grammar at gamit ng bantas

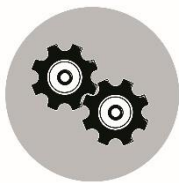

Tayahin

- Alin sa mga ito ang itinataas kung inaasahang bubuhos ang 7.5mm hangang 15mm na ulan sa susunod na isang oras?
 - Yellow rainfall advisory
 - Orange rainfall advisory
 - Red rainfall advisory
 - Green rainfall advisory

2. Ang itinataas na abiso sa mga lugar na iniasahang makakaranas ng 15mm hanggang 30mm na buhos ng ulan sa susunod na isang oras?
 - A. Red color-coded
 - B. Yellow color-coded
 - C. Blue color-coded
 - D. Orange color-coded
3. Anong ahensiya mamumuno sa paghahanda at pagtugon sa mga kalamidad na mararanasan ng bansa?
 - A. Disaster risk mitigation
 - B. NDRRMC
 - C. DENR
 - D. DSWD
4. Ano ang dapat mong Gawain habang may bagyo?
 - A. Ihanda ang de-bateryang radio, flashlight, at ekstrang baterya, kandila at posporo o lighter
 - B. Kung naninirahan sa mababang lugar at peligroso sa baha, lumikas sa mataas na lugar
 - C. Isara nang husto ang mga pinto at bintana. Iligpit ang mga gamit na madaling matangay ng hangin
 - D. Ibalot sa plastic ang mga mahahalagang papeles
5. Ano ang dapat gawin BAGO dumating ang bagyo?
 - A. Ihanda ang mga dadalhin sa paglikas
 - B. Putulin ang mga punongkahoy sa tabi ng bahay
 - C. Maglaba ng mga damit
 - D. Gumamit ng de-kuryenteng kagamita na nabaha
6. Ano ang mga dapat gawin BAGO ang pagbaha?
 - A. Gumawa ng bangka
 - B. Tawirin ang tubig-baha gamit ang sasakyan
 - C. Lumikas sa nakatalagang evacuation center kung kinakailangan
 - D. Isara ang mga pinto at bintana ng bahay para hindi makapasok ang tubig baha
7. Ano ang kategorya ng pinakamalakas na bagyo?
 - A. Tropical Depression
 - B. Severe Tropical Depression
 - C. Typhoon
 - D. Super Typhoon
8. Ano ang kahulugan ng RED Flood warning?
 - A. Hindi babaha
 - B. Maaaring bumaha, ngunit walang kailangan gawin
 - C. Maaaring bumaha sa ilang oras, kaya kailangang maghanda
 - D. Maaaring bumaha ano man oras, kaya kailangan ng lumikas.
9. Anong ahensya ang inatasang magbigay ng mga babala tungkol sab aha, bagyo at pampublikong taya ng panahon?
 - A. Philippine Weather Bureau
 - B. Philippine Atmospheric, Geophysical and Astronomical Services Administration
 - C. Department of Science and Technology

- D. Department of Environmental and Natural Resources
10. Ano ang dapat gawin sa panahon ng bagyo?
- A. Manatili sa isang mababang lugar tulad ng basement
 - B. Humanap at manatili sa mataas na lugar na hindi aabutin ng pagbaha
 - C. Lumabas ng bahay o gusali ano man ang taya ng panahon
 - D. Manatili sa loob ng bahay o gusali na malapit sa bintana

Karagdagang Gawain

PANUTO: Hanapin at bilugan ang mga salita na may kinalaman sa bagyo at baha

R	I	N	S	T	I	T	U	S	Y	O	N	A
E	D	U	K	Y	S	Y	O	N	Y	C	D	G
L	K	A	S	P	R	I	B	E	R	C	D	A
I	E	O	A	H	A	O	E	V	O	D	F	M
H	G	H	N	O	J	G	T	A	S	U	S	P
I	K	G	R	O	U	P	A	M	I	O	P	A
Y	Q	R	P	N	M	A	H	S	V	A	A	N
O	I	N	D	R	R	M	C	W	D	Y	Z	I
N	R	A	I	N	F	A	L	L	A	A	C	N
D	I	S	A	S	T	E	R	R	I	S	K	T

Aralin 5.2

Paghahandang Nararapat Gawin sa Harap ng Panganib na Dulot ng mga Suliraning Pangkapaligiran

Alamin

Ano-anong mga bagay kaya ang kailangan mong pag-aralan? Ang sagot ay malalaman mo sa mga sumusunod na pahina. May mga gawain din na inilaan na makatulong sa iyo upang lubos na maunawaan ang mga ito. Saklaw sa araling ito, ang Hakbang na dapat isagawa sa panahon ng kalamidad. Pagkatapos nito, inaasahang ikaw ay maging mulat sa hakbang na dapat gawin sa ano mang kalamidad o sakuna.

Bago magsimula ang ating aralin.....Inaanyayahan ko kayo na sagutin muna ang ating paunang pasulit. Huwag kayong mag-alala... Ito ay susukat lamang kung gaano kalawak ang inyong kaalamam.

Subukin

Panuto: Basahing mabuti at unawain ang mga katanungan sa bawat aytem. Piliin at bilugan ang titik ng tamang sagot. Pillin at bilugan ang titik ng tamang sagot mula sa pagpipilian.

1. Nasa loob ka ng bahay at naabutan ka ng lindol, Ano ang iyong gagawin?
 - A. tawagin ang iyong Ina
 - B. Sumigaw at umiyak
 - C. tumalon sa bintana
 - D. sumilong sa matatag na mesa
2. Sina Mang Cardo ay nakatira malapit sa bulkang Mayon. Ano ang dapat niyang gawin?
 - A. mamasyal sa paligid
 - B. gumawa ng malalaking bahay
 - C. makipag-uap sa kapitbahay

D. alamin ang ligtas na lugar para sa paglikas

3. Alin ang mapanganib na pagyanig ng lupa na maaaring dahilan ng pagbagsak ng malalaking gusali?
a. baha b. bagyo c. lindol d. Sunog
4. Ano ang isinasagawa sa paaralan o gusali upang maiwasan ang anumang sakuna kung may lindol?
A. Athletic meet
B. Earthquake Drill
C. Fun Run
D. Nutrition program
5. Ang ahensiya na ito ang namamahala sa mga alerto ukol sa pagputok ng bulkan at paglindol.
A. PHIVOLCS
B. PAGASA
C. NDRRMC
D. DENR
6. Ang dapat gawin kung may lindol ay
A. Hold, Cover, Drop
B. Hold, Drop, Cover
C. Duck, Cover, Hold
D. Duck, Hold, Cover
7. Kung lumindol at nasa labas ng bahay, ano ang iyong gagawin?
A. tumakbo ng mabilis
B. sumilong sa isang nakaparadang sasakyan o anumang Malaki at Matibay na bagay
C. sumilong sa malaking puno ng kahoy
D. sumilong sa mga gusaling malapit sa kinaroroonan
8. Ang ashfall ay mapanganib. Alin ang hindi mo dapat gawin?
A. maging kalmado, manatili sa loob ng lugar, takpan ang ilong ng tela o dust mask.
B. Makinig sa radio, telebisyon o mga balita sa soial networking sites Para sa mga updates o developments hinggil sa volcanic eruption
C. Takpan ang lahat ng pagkain at inumin upang maiwasan ang Kontaminasyon ng abo.
D. Buksan ang lahat ng bintana at pintuan ng bahay at sasakyan.
9. Pagkatapos ng unang pagyanig at nasa loob ng bahay, ikaw ay dapat na
A. magmadaling lumabas sa bahay
B. tumakbo ng mabilis
C. marahang lumabas sa kinalalagyang lugar
D. manatili sa loob ng bahay
10. Mapanganib ang pagsabog ng bulkan. Alin sa sumusunod ang hindi mo dapat gawin habang sumasabog ang bulkan
A. Sundin ang utos ng mga kinauukulan na lumikas agad mula sa lugar ng bulkan upang makaiwas sa mga lumilipad na debris,

- mainit na gas, lateral blast at pagdaloy ng lava.
- B. tandaan na tulungan ang iyong kapitbahay na maaaring nangangailangan ng espesyal na tulong tulad ng sanggol at matatanda.
 - C. Pumunta sa mga lambak na may ilog at mababang lugar.
 - D. Mag-ingat sa mga pagdaloy ng putik o mudflow

Balikan

Bago mo umpisahan ang pagtukoy sa mga hakbang nararapat gawin sa harap ng panganib na dulot ng mgaa suliraning pangkapaligiran ay mainam na magbalik-tanaw ka muna sa mga konsepto na may kaugnayan sa CBDRRM.

Sa pamamagitan ng larawan, alin sa mga sumusunod ang tinutukoy na assessment?

a. damage assessment

c. loss assessment

b. disaster response

d. need assessment

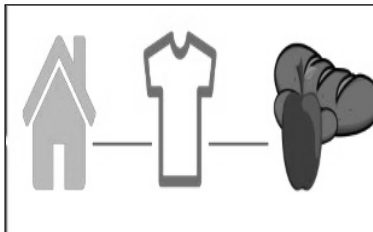
1. _____

4. _____

2. _____

5. _____

3. _____

Tuklasin

Alam kong handa ka nang tuklasin ang mga karunungan na iyong matututuhan sa araling ito. Ang gawaing inilaan ay makatutulong sa iyo upang maiugnay mo ang paghahahandang nararapat gawin sa harap ng panganib na dulot ng mgaa suliraning pangkapaligiran

Gawain I. SURI LARAWAN

A.

Pamprosesong tanong

1. Anong kalamidad ang madalas nararanasan ng iyong komunidad?
2. Ano ang iyong gagawin kapag ikaw ay nakaranas ng ganitong sitwasyon sa iyong buhay?

B.

Pamprosesong tanong

1. Sa larawang ipinakita, ikaw ba ay mayroong nakahandang kagamitan para sa sakuna o kalamidad na maaring iyong matamasa?
2. Paano makakatulong ang mga bagay na ito kapag ikaw ay nakaharap ng mga sakuna o kalamidad?

Suriin

Paghahanda sa mga kalamidad

Hindi natin mapipigilan ang pagdating ng mga kalamidad, ngunit maaari tayong gumawa ng mga paraan upang mabawasan ang maaaring matinding epekto ng mga kalamidad sa ating buhay at ari-arian. May mga hakbang na maaari nating Gawain upang maiwasan o mabawasan ang maaaring pinsalang dulot ng mga kalamidad.

Upang maging handa ang mga mamamayan sa pagdating ng ulan, naglabas ng gabay ang PHILVOCS na naglalayong makatulong upang maibsan ang matindi at maaaring masamang epekto, lalong-lalo na sa pagdating ng malakas na lindol at pagputok ng bulkan.

LEVEL OF CONCERN COLOR CODE

GREEN:	Volcano is in its normal "dormant" state.
YELLOW:	Volcano is restless. <i>Seismic activity is elevated. Potential for eruptive activity is increased. A plume of gas and steam may rise several thousand feet above the volcano which may contain minor amounts of ash.</i>
ORANGE:	Small ash eruption expected or confirmed. <i>Plume(s) not likely to rise above 7,620 meters (25,000 feet) above sea level. Seismic disturbance recorded on local seismic stations, but not recorded at more distant locations.</i>
RED:	Large ash eruptions expected or confirmed. <i>Plume(s) likely to rise above 7,620 meters (25,000 feet) above sea level. Strong seismic signal recorded on all local and commonly on more distant stations.</i>

SAKUNA	BAGO	HABANG	MATAPOS
--------	------	--------	---------

PAGPUTOK NG BULKAN

PAGHAHANDA PARA SA PAGPUTOK NG BULKAN

BAGO PUMUTOK:

- iwasan ang mabababang lugar na kung saan maaaring magkaroon ng pagguho ng lupa.
- huwag putulin ang mga puno sa paligid ng bulkan. Ang mga ito ay magsisilbing proteksyon upang maibsan ang mga mapaminsalang pagragasa ng lahar.
- maglayo lamang ng pansamantala ngunit matibay na bahay o gusali.
- Alamin ang mga babala o alituntuning ibinigay ng PHIVOLCS tungkol sa mga panganib kaugnay ng pagputok ng bulkan.
- siguraduhing may sasakyang nakahanda na maaaring magamit palayo sa bulkan sakaling ito ay pumutok.
- laging ihanda ang mga kagamitan sa pangunang lunas (first aid).

HABANG PATULOY ANG PAGPUTOK:

- kung may pag-ulan ng abo, ilikas agad at dalhin sa mas ligtas na lugar ang mga may karamdaman sa bago. Magtakip ng ilong sa pamamagitan ng basang basahan.
- manatili sa loob ng bahay o evacuation center kung hindi rin lang mahalaga ang pupuntahan. Maging maingat, alerto at mahinahon kung kinakailangang maglabay.
- ihinto ang pagmamaneho kung umuulan ng abo. Magiging mahirap ang pagtanaw sa dinaraan at maaari itong magdulot ng sakuna.
- kung ang pumuputok na bulkan ay nasa dagat, lumayo sa lugar na malapit sap pampang. Maging ang pagputok ng bulkan ay may kakayanang lumikha ng tsunami o dambuhalang alon.

Para sa Pamunuan:

mahigot na ipatupad ang pagbabawal sa pagtungo sa mga mapanganib na lugar. Hikayatin ang mga tao sa evacuation center na manatili roon lalo na ang mga may karamdaman tulad ng hika, ubo, at iba pang sakit na katulad niito.

PAGKATAPOS NG PAGPUTOK:

- bumalik lamang sa ligtas na lugar kung ipinayo na ng mga awtoridad (kapitan ng barangay, awtoridad sa PHIVOLCS o ng inyong lokal na DCC).
- ang mga nabanggit na panuntunan ay sumasaklaw sa panahon bago pumutok ang bulkan hanggang sa maging panatag na ito. Hindi rito nakapaloob ang paghahanda sa pangmatagalang pinsalang maaaring idulot ng mga deposito ng bulkan, particular na dito ang pagragasa ng lahar.

Paano ko malalaman kung dareanan ng lahar ang aming lugar?

kung mababa at malapit ang inyong lugar sa mga ilog o sapa na maaaring daluyan ng lahar, delikado ang inyong kinatalagayan. Bukod dito, kailangang saalang-alang din ang damit at lakas (peak discharge) ng lahar, kakayahan ng mga ilog o daluyan na kayanin ang dami nito, at ang posibleng pagkasira ng mga dike na siyang nagsisilbing proteksyon laban sa lahar.

Ang pinakamabisang paraan upang makaiwas sa sakunang maaaring idulot ng lahar ay ang paglikas sa mas ligtas na lugar lalo na kung panahon ng tag-ulan.

LINDOL

PAGHAHANDA PARA SA LINDOL:

BAGO PA MAN LUMINDOL:

Sa Bahay:

- Siguraduhing nakakabit sa dingding ang mga mabibigat na kasangkapan tulad ng aparador at refrigerator.
- ayusin ang mga bahagi ng bahay na inaanay.
- Kung maaari, ang mga bubungan at kisame ay gawa sa mga magagaang materyales.
- palaging ihanda ang mga kagamitang pang-emergency tulad ng flashlight, kandila, posporo, first aid kit atbp.
- Alamin kung paano ang pagbigay ng pangunang lunas (first aid).
- Alamin ang kinalagayan ng main switch ng kuryente.
- Huwag maglagay ng mabibigat na bagay sa mataas na lugar.

Sa Paaralan:

Hikayatín ang pamunuan ng paaralan na magkaroon ng programang nagbibigay-alam sa pag-iwas sa mga sakunang maaaring idulot ng lindol sa paaralan tulad ng earthquake drill.

- Siguraduhing matibay ang bahay at alamin ang mga panganib sa inyong lugar.
- Siguraduhing matibay ang pagkakakabit ng mga nakabiting bagay at ligtas ang pagkakatagay ng mga mabibigat na kasangkapan.
- Huwag magpatong ng babasaging kasangkapan sa ibabaw ng cabinet. Sa halip, ilagay ang mga ito at ang mga mabibigat na gamit sa pinakailalim ng cabinet.
- Ilagay sa ligtas na lugar ang mga nakalalason kemikal at mga bagay na madaling magliyab.
- Ugalling isara ang tangke ng gas pagkatapos itong gamitin.
- Alamin ang mga emergency exit at ang pinakamabilis at pinakaligtas na daan patungo rito.
- Alamin kung paano gamitin ang fire extinguisher at emergency alarm. Nararapat na may signage ang mga ito at nakatagay sa mga lugar na accessible o madaling puntahan.
- Makilahok sa mga emergency drills at regular itong isagawa.

- Maging mahinahon. Gawin ang Duck, Cover and Hold technique: yumuko, magtago sa ilalim ng matibay na mesa, at humawak sa mga paa nito.

- Kung walang lamesa, pumunta sa matibay na bahagi ng bahay, lumuhod o mag-squat, takpan ang ulo at batok ng iyong kamay.
- Umiwas sa mga bagay na madaling mabasag, mabibigat at maaaring bumagsak.
- Kapag nasa labas — lumayo sa mga poste, puno, gusali, pader at iba pang maaaring matumba o bumagsak. Mainam na pumunta sa OPEN SPACE.
- Kapag nagmamaneho — itabi at ihinto ang sasakyan.
- Huwag tumawid ng tulay, overpass at flyover.
- Kung malapit sa dagat, mabilis na lumikas palayo dito at tumungo sa mataas na lugar dahil sa panganib ng tsunami.

- Lumabas mula sa gusali at pumunta sa isang OPEN SPACE.

- Tulungan sa paglikas ang mga bata, matatanda, may kapansanan at mga buntis.

- Gumamit ng hagdan sa halip na elevator.

- Huwag pumasok sa nasirang gusali dahil sa panganib ng aftershock.

- Kapag nasa evacuation area o open space, suriin ang sarili at mga kapamilya. Sundin ang mga alituntunin ng lugar.

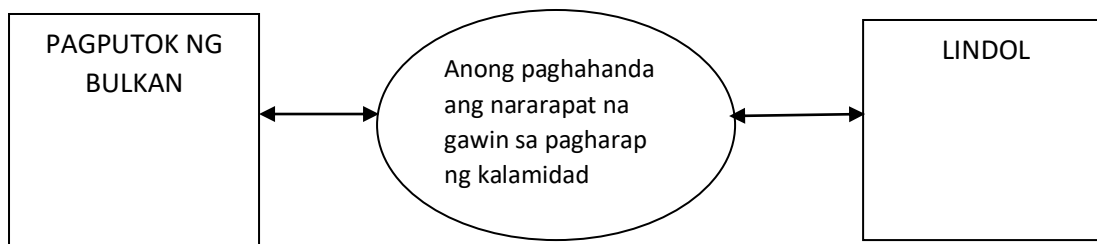
- Kapag ligtas nang bumalik sa bahay, suriing mabuti ang linya ng tubig at kuryente. Kung may nakitang sira, isara agad ang main switch ng mga ito at ipaalam sa kinaukulan.

- Kung walang kuryente, huwag munang gumamit ng gasera at kandila dahil sa panganib ng gas leakage na maaaring magdulot ng sunog.

Pagyamanin

Sa puntong ito, ikaw ay inaatasan na punan ang *graphic organizer* sa mga nararapat na paghahanda sa pagharap ng kalamidad.

Isaisip

Panuto: Kompletuhin ang sumusunod na pangungusap. ano ang iyong pinaka- kinatatakutan sa mga uri ng kalamidad at mga sakunang maaaring idulot nito? Bakit? Ano ang kaya mong gawin upang maiwasan o mabawasan ang masamang dulot nito?

1. Ang hindi ko makakalimutan na kalamidad ay _____
2. Ang pinakakinatatakutan kong kalamidad na aking naranasan ay _____
3. Upang mapaghandaan ang mga kalamidad, ako ay _____

Isagawa

Sa bahaging ito, ikaw ay susulat ng isang repleksyon, tungkol sa kahalagahan ng pagiging handa sa pagharap ng kalamidad tulad ng pagputok ng bulkan at lindol.

Tayahin

*Ang dami mo nang natutuhan sa ating aralin. Binabati kita!
Sa bahaging ito, hinihikayat kita na sagutin muna ang tayahin upang
malaman natin ang mga kaalamang iyong natutuhan.
Madali lamang ito!*

Panuto: Basahing mabuti at unawain ang mga katanungan sa bawat aytem. Piliin at bilugan ang titik ng tamang sagot. Pillin at bilugan ang titik ng tamang sagot mula sa pagpipilian

1. Nasa loob ka ng bahay at naabutan ka ng lindol, Ano ang iyong gagawin?
 - A. tawagin ang iyong Ina
 - B. Sumigaw at umiyak
 - C. tumalon sa bintana
 - D. sumilong sa matatag na mesa
2. Sina Mang Cardo ay nakatira malapit sa bulkang Mayon. Ano ang dapat niyang gawin?
 - A. mamasyal sa paligid
 - B. gumawa ng malalaking bahay
 - C. makipag-uap sa kapitbahay
 - D. alamin ang ligtas na lugar para sa paglikas
3. Alin ang mapanganib na pagyanig ng lupa na maaaring dahilan ng pagbagsak ng malalaking gusali?
 - a. baha b. bagyo c. lindol d. Sunog
4. Ano ang isinasagawa sa paaralan o gusali upang maiwasan ang anumang sakuna kung may lindol?
 - A. Athletic meet
 - B. Earthquake Drill
 - C. Fun Run
 - D. Nutrition program
5. Ang ahensiya na ito ang namamahala sa mga alerto ukol sa pagputok ng bulkan at paglindol.
 - A. PHIVOLCS
 - B. PAGASA
 - C. NDRRMC
 - D. DENR
6. Ang dapat gawin kung may lindol ay
 - A. Hold, Cover, Drop
 - B. Hold, Drop, Cover
 - C. Duck, Cover, Hold
 - D. Duck, Hold, Cover
7. Kung lumindol at nasa labas ng bahay, ano ang iyong gagawin?
 - A. tumakbo ng mabilis

- B. sumilong sa isang nakaparadang sasakyan o anumang Malaki at Matibay na bagay
 - C. sumilong sa malaking puno ng kahoy
 - D. sumilong sa mga gusaling malapit sa kinaroroonan
8. Ang sumusunod ay mga dapat gawin kung may Ashfall maliban sa isa
- A. maging kalmado, manatili sa loob ng lugar, takpan ang ilong ng tela o dust mask.
 - B. Makinig sa radio, telebisyon o mga balita sa soial networking sites Para sa mga updates o developments hinggil sa volcanic eruption
 - C. Takpan ang lahat ng pagkain at inumin upang maiwasan ang Kontaminasyon ng abo.
 - D. Buksan ang lahat ng bintana at pintuan ng bahay at sasakyan.
9. Pagkatapos ng unang pagyanig at nasa loob ng bahay
- A. magmadaling lumabas sa bahay
 - B. tumakbo ng mabilis
 - C. marahang lumabas sa kinalalagyang lugar
 - D. manatili sa loob ng bahay
10. Ang sumusunod ay dapat gawin habang sumasabog ang bulkan maliban sa isa
- A. Sundin ang utos ng mga kinauukulan na lumikas agad mula sa lugar ng bulkan upang makaiwas sa mga lumilipad na debris, maiinit na gas, lateral blast at pagdaloy ng lava.
 - B. tandaan na tulungan ang iyong kapitbahay na maaaring nangangailangan ng espesyal na tulong tulad ng sanggol at matatanda.
 - C. Pumunta sa mga lambak na may ilog at mababang lugar.
 - D. Mag-ingat sa mga pagdaloy ng putik o mudflow

Karagdagang Gawain

Panuto: Hanapin sa ibaba ang mga salitang may kaugnayan pagputok ng bulkan at lindol.

R	R	E	S	P	O	A	L	S	E
I	E	B	C	U	N	H	C	F	G
A	S	H	F	A	L	L	N	B	G
K	S	H	K	M	O	G	O	N	Y
G	A	A	U	N	A	L	L	A	Z
N	S	L	I	A	D	O	L	N	E
K	A	H	A	K	I	D	A	D	S
A	P	E	B	L	A	N	U	R	S
P	A	G	P	U	T	O	K	E	I
B	I	A	S	B	O	K	K	A	L

Aralin 5.3

Paghahandang Nararapat Gawin sa Harap ng Panganib na Dulot ng mga Suliraning Pangkapaligiran

Alamin

Ano-anong mga bagay kaya ang kailangan mong pag-aralan? Ang sagot ay malalaman mo sa mga sumusunod na pahina. May mga gawain din na inilaan na makatulong sa iyo upang lubos na maunawaan ang mga ito. Saklaw sa araling ito, ang Hakbang na dapat isagawa sa panahon ng kalamidad. Pagkatapos nito, inaasahang ikaw ay maging mulat sa hakbang na dapat gawin sa ano mang kalamidad o sakuna.

Bago magisimula ang ating aralin...Inaanyayahan ko kayo na sagutin muna ang ating paunang pasulit. Huwag kayong mag-alala... Ito ay susukat lamang kung gaano kalawak ang inyong kaalamam.

Subukin

Panuto: Basahing mabuti at unawain ang mga katanungan sa bawat aytem. Piliin at bilugan ang titik ng tamang sagot mula sa mga pagpipilian.

1. Ito ang dapat gawin kapag ang sunog ay nagmula sa kuryente.
 - A. Buhusan ng tubig ang apoy
 - B. Humingi ng tulong sa kapitbahay
 - C. Patayin ang main switch
 - D. Tumawag ng bumbero

2. Ang pagbaba ng lupa, bato at iba pang mga bagay mula sa mataas na lugar
 - A. Bagyo
 - B. Baha
 - C. Landslide
 - D. Baha
3. Ito ay dapat gawin kapag ang sanhi ng sunog ay ay gasoline, langis o petrolyo
 - A. buhusan ng tubig ang apoy
 - B. takpan ng basahan ang apoy
 - C. sumigaw at humingi ng tulong
 - D. patayin ang main switch ng kuryente
4. Ang kadalasang nangyayari kapag may malakas at tuloy-tuloy nap ag-ulan at pagyanig mula sa lindol?
 - A. El Niño
 - B. Landslide
 - C. Sunog
 - D. Baha
5. Mga dapat gawin kung nasusunog ang iyong damit
 - A. alisin ang nasusunog na damit sa katawan
 - B. Stop, Drop and Roll
 - C. Lumundag sa malalim na tubig
 - D. humingi ng saklolo
6. Isa sa mga sanhi ng landslide dahil nawawala ang mga ugat na humahawak sa lupa.
 - A. Baha
 - B. Bagyo
 - C. Pagputol ng mga puno
 - D. Pagputok ng bulkan
7. Anong ahensiya mamumuno sa paghahanda at pagtugon sa mga kalamidad na mararanasan ng bansa?
 - A. Disaster risk mitigation
 - B. NDRRMC
 - C. DENR
 - D. DSWD
8. Ang mga sumusunod ay ang mga dapat gawin pagkatapos ng pagguho ng lupa maliban sa
 - A. lumapit mula sa pinagdaluyan ng guho.
 - B. magbantay kung magbabaha, na maaaring mangyari pagkatapos ng pagguho ng lupa o pagdaloy ng debri
 - C. tingnan kung may mga taong napinsala o naipit malapit sa pinagdausdusan ng lupa
 - D. magtungo sa mga itinalagang sisilungan kung sinabihang lumikas
9. Sino ang inatasan ng NDRRMC na agad lumikas upang makaiwas sa posibilidad nang pagguho ng lupa.
 - A. Kawani ng DPWH
 - B. Mangingisda
 - C. Rescue Team
 - D. Residente
10. Isang ahensya ng pamahalaan na nasa ilalim ng Department of Interior and Local Government (DILG), na may pananagutang mag-implement ng National

Policies tungkol sa fire fighting and protection

- A. DENR
- B. Bureau of Fire and Protection
- C. Disaster risk mitigation
- D. NDRRMC

Tuklasin

[http://newsprod.abs-cbnnews.com/news/01 ...news.abs-cbn.com](http://newsprod.abs-cbnnews.com/news/01...news.abs-cbn.com)

Pamprosesong Tanong:

1. Ano ang ipinahiwatig ng Larawan?
2. Nakakakita ka na ba ng ganitong pangyayari?
3. Ano ang ginawang paghahanda ng inyong komunidad?

Suriin

Paghahanda sa mga kalamidad

Hindi natin mapipigilan ang pagdating ng mga kalamidad, ngunit maaari tayong gumawa ng mga paraan upang mabawasan ang maaaring matinding epekto ng mga kalamidad sa ating buhay at ari-arian. May mga hakbang na maaari nating Gawain upang maiwasan o mabawasan ang maaaring pinsalang dulot ng mga kalamidad.

Upang maging handa ang mga mamamayan sa pagdating ng kalamidad, naglabas ng gabay ang BFP na naglalayong makatulong upang maibsan ang matindi at maaaring masamang epekto, lalong-lalo na kung mayroong sunog at landslide.

SAKUNA	BAGO	HABANG	MATAPOS
--------	------	--------	---------

SUNOG

» Ilayo ang mga portable heater, kandila o anumang flammable material sa kurtina
 » Huwag ilagay sa ilalim ng basahan o carpet ang mga cord ng kuryente
 » Huwag manigarilyo sa higaan
 » Itago ang posporo sa lugar na 'di maabot ng mga bata

PAGSUGPO SA SUNOG

HABANG MALIIT PA LANG ANG APOY

- Huwag magpanig, maging lista at mahinahon.
- Kapag ang sunog ay nag-uumpisa pa lamang, patayin agad ang apoy habang hindi pa ito kumakalat. Tumawag apod ng bumbero habang hindi pa kumalaki ang apoy.
- Alamin kung saan-saang lugar ng bahay maaaring lumabas at kumataas mula sa sunog.
- Huwag tumalon sa malataas na gusali maliban na lamang kung wala nang ibang paraan sa paglabas. Maghintay ng mga bumbero.
- Kung may oras pa upang maglabas ng mga malabigat na gamit, humingi ng tulug sa mga kapitbahay upang ang mga gamit ay maliagay sa isang ligtas na lugar. Iwasang ilagay ang mga gamit sa gitna ng kalye upang hindi ito makaabala sa trapiko at sa tumanggap ng bumbero.
- Kapag ang sunog ay nagmumula sa kuryente, patayin ang main switch ng kuryente bago idaragang ang apoy.

HABANG LUMALAKI NA ANG SUNOG

- buhusan ng tubig ang nasusunog na kahoy, tela o papel (class A fire), subalit kung ito ay sanhi ng gasoline, langit o petrol, lakap ito ng basang basahan o sabuyan ito ng buhangin. Huwag gagamit ng tubig sa pagsugpo sa apoy dahil ng mga ito sapagkat mas lao lamang kakalat ang apoy (Class B Fire).
- kung ang sunog naman ay sanhi ng sirang kable ng kuryente o short circuit, patayin ang main switch ng kuryente. Huwag din itong buhayan ng tubig sapagkat masari kang makakuryente (Class C fire).
- Kapag ang apoy ay masyado nang malaki, palebasin ang mga tao sa loob ng bahay. Sigurinhin lahat ng kasambahay ay nasa labas. Kung may naiwan sa loob, humingi ng tulong sa bumbero o sa rescue team.
- Huwag subukang bumalik sa loob ng bahay o gusali nang mag-isa.

- huwag nang subukang patayin ang apoy sa isang silid na kung saan ang usok ay makapal na. Ang usok ay maaaring makamalat.
- dumapa at gumapang papalabas ng silid kung ito ay puno na ng usok.
- lebas ang lahat ng mga bagay na maaaring sumabog, patayin ang kuryente at alisin ang lahat ng mga gas o iikidong nakakasunog.
- huwag nang babalikan ang mga kagamitan sa loob ng nasusunog na gusali. Di hamak na mas mahalaga ang iyong buhay kaysa mga ito.

PAGKATAPOS NG SUNOG

- magpagamot kaagad kung ikaw ay may sunog sa katawan o nekalanghap ng maraming usok. Maaaring ang nekalanghap na sunog sa balat o paglanghap sa usok ay nakamamatay.

Anuman ang sanhi ng sunog, malaki ang malubulong ng pagkakaroon ng fire extinguisher upang malwasan ang pagkakat ng apoy at pagkakaroon ng maling sunog. Siguraduhin lamang na alam mo ang wastong paggamit nito.

LANDSLIDE

BEFORE

KNOW THE HAZARDS IN YOUR AREA.

Know the landslide prone areas and learn the early signs of impending landslides.

Alamin ang mga lugar na may banta ng pagguho ng lupa at alamin ang mga palatandaan nito.

Monitor the news for weather updates, warnings and advisories.

Alamin ang balita ukol sa panahon at mga anumang pangkailigang pangkailig.

Prepare your family's GO BAG containing items needed for survival.

Ihanda ang GO BAG na naglalaman ng mga pangangailangan ng pamilya.

Know the location of the evacuation site and the fastest and safest way to go there.

Alamin ang lugar na paglikasan at ang pinakamabilis at ligtas na daan patungo dito.

When notified, immediately evacuate to safer grounds.

Kapag inabihuhan ng kinauskulan, mabilis na lumikas sa ligtas na lugar.

DURING

STAY IN A SAFE AREA AND BE ALERT.

When inside a house or building and evacuation is not possible, stay inside and get under a sturdy table.

Kapag nasa loob ng bahay o gusali at hindi posible ang paglikas, manatili sa loob, at magtungo sa ilalim ng matibay na mesa.

When outside, avoid affected areas and go to a safer place.

Kapag nasa labas, uniwes sa gumuhong lupa at magtungo sa mas ligtas na lugar.

When landslide cannot be avoided, protect your head.

Kung hindi maiwasan na tamaan ng gumuhong lupa, protektahan ang sarili.

When driving, do not cross bridges and damaged roads.

Kung nagmamaneho, huwag didaan sa mga tulay at nasirang kalsada.

AFTER

MONITOR THE SITUATION AND STAY ALERT.

Leave the evacuation area only when authorities say it is safe.

Lisanin lamang ang evacuation area kapag ligtas na ayon sa kinauskulan.

Avoid landslide affected areas.

Uniwes sa mga lugar na may pagguho ng lupa.

Watch out for possible flashfloods due to clogging of creeks or rivers.

Kung malapit sa estero o ilog maging alerto sa posibilidad ng biglaang pagtaas ng tubig.

Check for missing persons and report it to authorities.

Alamin kung may nawawalang kaanak o kakilala at report agad ito sa kinauskulan.

Bring the injured and sick to the nearest hospital.

Dalhin sa pinakamalapit na ospital ang mga nasugatan at may karamdaman.

Check your house for possible damages and repair as necessary.

Surin ang bahay kung may mga nasira at ipaayos ang mga ito kung kailangan.

Report fallen trees and electric posts to proper authorities.

Ipagbigay-alam sa kinauskulan ang mga natumbang puno at poste ng kuryente o telepone.

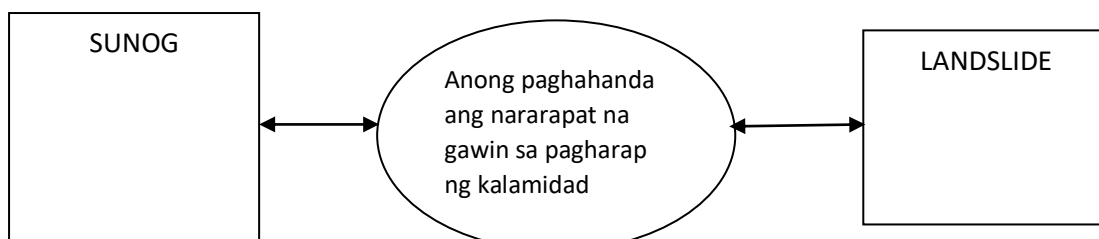
MAGING LIGHTAS MAGING PANATAG, PILIPINASI!

Civil Defense PH www.ocd.gov.ph publicaffairs@ocd.gov.ph

Pagyamanin

Sa puntong ito, ikaw ay inaatasan na punan ang *graphic organizer* sa mga nararapat na paghahanda sa pagharap ng kalamidad.

Isaisip

Panuto: Kompletuhin ang sumusunod na pangungusap. ano ang inyong pinaka- kinatatakutan mo sa mga uri ng kalamidad at mga sakunang maaaring idulot nito? Bakit? Ano ang kaya mong gawin upang maiwasan o mabawasan ang masamang dulot nito?

1. Ang hindi ko makakalimutan na kalamidad ay

2. Ang aking gagawin ay

Isagawa

Panuto: Isa sa inakamahalagang bagay na dapat ihanda ng bawat tahanan, maging sa paaralan at lugar ng trabaho ay ang emergency supplies kit. Sa puntong ito ay gagawa ka ng Emergency Kit Checklist na kakailanganin mong dalhin sa panahon ng kalamidad.

EMERGENCY KIT CHECKLIST

☐	_____
☐	_____
☐	_____
☐	_____
☐	_____
☐	_____
☐	_____
☐	_____
☐	_____
☐	_____

RUBRICS SA GAWAIN		
Pamantayan		Puntos
Makabuluhan	Makabuluhan at wasto ang sinulat	10
Makatutuhanan at kapaniniwala	Lubhang maayos ang datos at kapani-paniwala ang impormasyon	10
Kabuuan na puntos		20

Tayahin

Panuto: Basahing mabuti at unawain ang mga katanungan sa bawat aytem. Piliin at bilugan ang titik ng tamang sagot mula sa mga pagpipilian.

- Ito ang dapat gawin kapag ang sunog ay nagmula sa kuryente.
 - Buhasan ng tubig ang apoy
 - Humingi ng tulong sa kapitbahay
 - Patayin ang main switch
 - Tumawag ng bumbero
- Ang pagbaba ng lupa, bato at iba pang mga bagay mula sa mataas na lugar
 - Bagyo
 - Baha
 - Landslide
 - Baha
- Ito ay dapat gawin kapag ang sanhi ng sunog ay ay gasoline, langis o petrolyo
 - buhasan ng tubig ang apoy
 - takpan ng basahan ang apoy
 - sumigaw at humingi ng tulong
 - patayin ang main switch ng kuryente
- Ito ay kadalasang nangyayari kapag may malakas at tuloy-tuloy nap ag-ulan at pagyanig mula sa lindol?
 - El Niño
 - Landslide
 - Sunog
 - Baha
- Mga dapat gawin kung nasusunog ang iyong damit
 - alisin ang nasusunog na damit sa katawan
 - Stop, Drop and Roll
 - Lumundag sa malalim na tubig
 - humingi ng saklolo

6. Ito ay isa sa mga sanhi ng landslide dahil nawawala ang mga ugat na humahawak sa lupa.
- A. Baha
 - B. Bagyo
 - C. Pagputol ng mga puno
 - D. Pagputok ng bulkan
7. Anong ahensiya mamumuno sa paghahanda at pagtugon sa mga kalamidad na mararanasan ng bansa?
- A. Disaster risk mitigation
 - B. NDRRMC
 - C. DENR
 - D. DSWD
8. Mga dapat gawin pagkatapos ng pagguho ng lupa maliban sa isa
- A. lumapit mula sa pinagdaluyan ng guho.
 - B. magbantay kung magbabaha, na maaaring mangyari pagkatapos ng pagguho ng lupa o pagdaloy ng debri
 - C. tingnan kung may mga taong napinsala o naipit malapit sa pinagdausdusan ng lupa
 - D. magtungo sa mga itinalagang sisilungan kung sinabihang lumikas
9. Sino ang inatasan ng DRRMC na agad lumikas upang makaiwas sa posibilidad nang pagguho ng lupa.
- A. Kawani ng DPWH
 - B. Mangingisda
 - C. Rescue Team
 - D. Residente
10. Isang ahensya ng pamahalaan na nasa ilalim ng Department of Interior and Local Government (DILG), na may pananagutang mag-implement ng National Policies tungkol sa fire fighting and protection
- A. DENR
 - B. Bureau of fire and Protection
 - C. Disaster risk mitigation
 - D. NDRRMC

Karagdagang Gawain

Panuto: Magsagawa ng panayaam sa isang opisyal ng iyong barangay at tanungin kung anong mabuting gawin para mkaiwas tayo sa masamang epekto ng kalamidad. Sumulat ing isang impormasyong iyong nakalap mula sa panayam.

PAMANTAYAN	PUNTOS
Pagkasunod-sunod ng mga dtos at ideya	10
Kawastuhan	10
Epektibo ang paglalahad	10
Ebedensya	10
Kabuuang Epekto	10
Kabuuang puntos	50

Susi sa Pagwawasto

Subukin	Pagyamanin	Tayahin
1. A 2. D 3. B 4. B 5. A 6. C 7. D 8. D 9. B 10. B	PAGHAHANDA SA BAGYO: -mag-imbak ng pagkain na hindi kailangang lutuin -maghanda ng mga ilawan at radyong de baterya -makining sa radio o manood sa telebisyon tungkol sa weather updates -suriin ang bahay at kumpunihin ang mga mahihinang bahagi nito PAGHAHANDA SA BAH: -Alamin ang mga babala tungkol sa pagbaha at tiyaking alam ito ng buong pamilya -mag-imbak ng malinis na tubig -isaayos ang mga kagamitan upang hindi abutin ng baha -maglaan ng pagkaing delata o iyong hindi madaling mapanis, lalo na kung tag-ulan, magtabi ng flashlight, ekstrang baterya, posporo at kandila sa lugar na madaling hanapin kahit na madilim	1. A 2. D 3. B 4. B 5. A 6. C 7. D 8. D 9. B 10. B

Subukin	Pagyamanin	Tayahin
1. D 2. D 3. C 4. B 5. A 6. C 7. B 8. D 9. C 10. C	PAGPUTOK NG BULKAN -Bumuo ng isang Emergency supply kit, kung saan kasama ang mga bagay na katulad ng di-nasisirang pagkain, tubig, de baterya o de-susing radio, karagdagang flashlight at baterya. -Gumawa ng isang Planong Pangkomunikasyon ng Pamilya. LINDOL -Siguraduhing matibay ang bahay at alamin ang mga panganib sa inyong lugar -palaging ihanda ang mga kagamitang pang-emergency tulad ng flashlight, kandila, posporo, first aid kit at iba pa.	1. D 2. D 3. C 4. B 5. A 6. C 7. B 8. D 9. C 10. C

Subukin	Tayahin
1. C 2. B 3. B 4. B 5. B 6. B 7. C 8. A 9. C 10. B	1. C 2. B 3. B 4. B 5. B 6. B 7. C 8. A 9. C 10. B

Sanggunian

**Eleanor D. Antonio et al 2017. Kayamanan Manila Philippines: Rex Bookstore
Published & distributed**

learners Mandual Kontemporaryong Isyu sa Araling Panlipunan Grade 10

[http://newsprod.abs-cbnnews.com/news/01 ...news.abs-cbn.com](http://newsprod.abs-cbnnews.com/news/01...news.abs-cbn.com)

https://www.google.com/search?q=color+code+rainfall+warning&rlz=1C1RLNS_enPH900PH900&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=ef6xFqEzrkbGnM%253A%252CD4oJ2N2Z9UgvgM%252C_&vet=1&usg=AI4_-kRMnTEbnA9fFXJxT0DVZQRAcYB7bw&sa=X&ved=2ahUKEwikqP6ArJLqAhWIHHAKHSTGA9MQ_h0wA

